

ЎРТОҚ Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ ДОНО МАСЛАҲАТ-ЛАРИ ЯНГИ ҒАЛАБАЛАРГА РУҲЛАНТИРМОҚДА

Ўртоқ Н. С. Хрушчев Топкент областига Ленин ордени тошғирмоқда. Ордени Ўзбекистон КП Топкент обкомининг биринчи секретари М. Абдуразақов қабул қилиб олмоқда.

А. Палехов фотоси.

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ
СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

43-йил чикиши
№ 270 (12.019)

Шанба, 18 ноябрь 1961 йил

Баҳоси 2 тийин.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев Самарқанд областига Ленин ордени тошғирмоқда. Ордени Ўзбекистон КП Самарқанд обкомининг биринчи секретари О. Махмудов қабул қилиб олмоқда.

Ордени Ўзбекистон КП Самарқанд обкомининг биринчи секретари О. Махмудов қабул қилиб олмоқда.

А. Палехов фотоси.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА

Биз, қардош пахтакор республикалар қишлоқ хўжалик ходимлари кенгашининг қатнашчилари, Ўзбекистон, Қозғистон, Озарбайжон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркменистон қолқозлари ва совхозларининг ҳамма меҳнаткашлари номидан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг жанговар штабига — партия ва халқнинг мамлакатимизда коммунизм куриш учун қаҳрамонона курашига бошчилик қилаётган партиянинг ленинчи Марказий Комитетига оташин, самимий салом йўллаймиз.

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Никита Сергеевич Хрушчевнинг бизнинг кенгашига келганлигини ва унинг ишда қатнашганлигини КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукумати томонидан совет пахтачилигининг равақи тўғрисида, мамлакат пахтакорларининг бахт-саодати тўғрисида қилинган гап-хўрликнинг янги бир ифодаси, деб биламиз. Ўртоқ Хрушчев билан бўлган учрашувлар, унинг кенгашида сузлаган ёрқин ва доно нутқи, гап-хўрлик билан айтган танқидий мулоҳазалари ва берган қимматли маслаҳатларининг бизнинг янги марраларини тезроқ эгаллаб олишимизга, совет пахтачилигининг шухратини янада юқори кўтаришимизга ёрдам беради.

Биз аjoyиб бир вақтда, партия XXII съездининг — коммунизм қурувчилар съездининг тарихий қарорлари сийси ақлиқини ва меҳнат гайратини мислсиз юксалтириб юборган вақтда тўпладик. Съезд қабул қилган партия Программаси бутун дунёда марксизм-ленинизм гойиб идеяларининг гинини бўлиб янгармоқда. Октябрь социалистик революциясининг улғу ғалабалари тантана қилганлигини, Лениннинг ўлмас идеялари зафарлардан зафарларга эришганлигини бутун дунёга намойиш қилмоқда.

Бугун биз шу нарсани яна бир марта айтаемиз. КПСС Марказий Комитетининг сийси йўлини ва амалий фаолиятини тўла равишда ва қизгин маъқуллаймиз. Сталин шахсида сийсининг задалик билан қораллаганлиги, шахсида сийсининг зарарли оқибатларини қатъият билан таъминлаш тўғрисида, олган тўлиқ қилаётган ҳаракатинингга ҳақлиқ бешта уришдан янгибур фракциянинг муноғаларининг партияга қарши гуруҳининг фойда қилиб ташлаб қойган тор-мор қўлланганлиги учун биз партия ва унинг Марказий Комитетидан беҳад миннатдоримиз.

КПСС Марказий Комитетининг ҳарамий-тоғмай қилаётган кўп қиррали иш Ленин васиятларини амалга ошироқ учун қатъият ва изчиллик билан кураш олиб боришини аjoyиб намўнасиндир. Партиянинг доно яратувчилик фаолияти, халқнинг қаҳрамонона меҳнати — инқилобушуш шухрат қозонган ва халқаро миқёсда жуذا эъта обр орттирган Ватанимиз улғу ғалабаларининг манбаларидир. Ҳамма халқлар учун: Тинчлик, Меҳнат, Озодлик, Тегилик. Қардошлиқ ва Бахт-саодат деган ихломбахш, олижаноб шир партиямиз байроғига ёлб қўйилганлиги билан фахрланамиз.

Янгида совет қишлоқлари, бутун прогрессив инсоният Октябрь социалистик революциясининг 44 йиллигини тантанали нишонлади. Улғу Октябрь чор Россиясининг сойқ чечна ўлкасидаги халқларга сийси, иқтисодий ва маданий тараққиёт йўлини очиб берди, бу халқлар улғу рус халқи бошчилигида, Ленин кўрсатиб берган улғу йўлда тўпиб олдилар. Мамлакатимиз халқларининг бизгамас мучадас қардошларча дўстлиги баҳор сингари айнаб кетди, мустақамланди ва янги мазмунга эга бўлди. Ёр юзиде энг доно бўлган ленинчи коммунистлар партиясининг миллий-сийсати нур сойиб турган бу дўстлик нафаси бутун ҳаётимизни яқширлатириб турибди.

КПСС XXII съездининг қарорларидан руҳланган Ўрта Осиё, Озарбайжон ва Қозғистон қардош республикаларининг пахтакорлари ҳозир бутун ҳосилини охири кўрагача тезроқ териб олиш, етти йилликнинг учинчи йилида ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини ҳам шараф билан бажармоқ учун бутун қуларини сақламоқдалар.

Районимизда сўнгги ўн йил пахта таъйирлаш плани бажарилмас эди. КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларидан руҳланган пахтакорларимиз етти йилликнинг учинчи йилида қолқиликка бутунлай барҳам бериш учун астойдил меҳнат қилдилар. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, план ва мажбуриятларини тўла ва орғин билан бажариш учун ҳамма чоралар кўрилди.

Мана, эндиликда, Фидокорона меҳнатимиз самараси ҳаммани қувонтирмоқда. Район пахта таъйирлаш давлат планини мўддатидан илгари бажарди. Таъйирлаш пунктларига 25600 тонна ёки ўтган йилдагидан 4500 тонна кўп «оқ олтин» тошғирилди. Бу йил пахта таъйирлаш плани бажарилмас эди. КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларидан руҳланган пахтакорларимиз етти йилликнинг учинчи йилида қолқиликка бутунлай барҳам бериш учун астойдил меҳнат қилдилар. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, план ва мажбуриятларини тўла ва орғин билан бажариш учун ҳамма чоралар кўрилди.

Мана, эндиликда, Фидокорона меҳнатимиз самараси ҳаммани қувонтирмоқда. Район пахта таъйирлаш давлат планини мўддатидан илгари бажарди. Таъйирлаш пунктларига 25600 тонна ёки ўтган йилдагидан 4500 тонна кўп «оқ олтин» тошғирилди. Бу йил пахта таъйирлаш плани бажарилмас эди. КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларидан руҳланган пахтакорларимиз етти йилликнинг учинчи йилида қолқиликка бутунлай барҳам бериш учун астойдил меҳнат қилдилар. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, план ва мажбуриятларини тўла ва орғин билан бажариш учун ҳамма чоралар кўрилди.

Республикаларимизнинг қолқозлари ва совхозлари пахта ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш билан бир вақтда шол, мева, узум, сабзавот, картошка, қовун-тарвуз ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари етиштиришни тўхтосиз кўпайтирмоқ учун мавжуд жуذا катта имкониятлардан тағин ҳам тўлароқ фойдаланишга эришадилар.

Қардошимиз Никита Сергеевичнинг «Ишга, ўртоқлар! Коммунизмнинг янги ғалабалари учун!» деган, қаҳарли бизни ихломлантирилган, қалбимизни янги икжодий гайрат билан ўлдирган, КПСС XXII съездининг улғувтор режаларини тезроқ амалга ошириш — совет қишлоқларининг ҳозирги авлоди ишлаб турган аярдда коммунизм — жаҳилат куриш йўлидаги қардошимиз тағин қўлган Никита, Сергеевич Хрушчев бошчилигидаги ленинчи Марказий Комитетининг ишонтириб айтаемиз, марксизм-лениннинг гойиб байроғига чексиз содин бўлган жонажон Коммунистик партия таваралда ўз сафаримизни тағин ҳам маҳкам жипслайтирамиз.

Ийсойятини ёрқин келажига — коммунизм йўлини олиб бераётган қудратли Совет Ватанимиз тағин ҳам бадавлат, тағин ҳам қучли ва гўзал бўлиб қолшин учун бутун чораларини кўрамиз. Кўп миллатли социалистик давлатимиз қудратли ва равақлиқини майбан — СССР халқларининг бузилмас бирлиги ва қардошларча дўстлиги ишасин ва мустақамланди.

Ишасин тинчлик, демократия ва социализмнинг тош-метиндек мустақам тағини бўлган улғу Совет Иттифоқи!

Янгида абадий, барҳаёт Ленин тузган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Жонажон партияимизнинг ленинчи Марказий Комитетига шоя-шарафлар!

ПАХТА ҲАМ, ГҶШТ ҲАМ МҶЛ БҶЛСИН! ЯНГИ МУВАФФАҚИЯТЛАР САРИ

Районимизда сўнгги ўн йил пахта таъйирлаш плани бажарилмас эди. КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларидан руҳланган пахтакорларимиз етти йилликнинг учинчи йилида қолқиликка бутунлай барҳам бериш учун астойдил меҳнат қилдилар. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, план ва мажбуриятларини тўла ва орғин билан бажариш учун ҳамма чоралар кўрилди.

Мана, эндиликда, Фидокорона меҳнатимиз самараси ҳаммани қувонтирмоқда. Район пахта таъйирлаш давлат планини мўддатидан илгари бажарди. Таъйирлаш пунктларига 25600 тонна ёки ўтган йилдагидан 4500 тонна кўп «оқ олтин» тошғирилди.

Бу йил кўпчилигининг гайрат ва ташаббус билан ишлаши натижа-сида сув тақислиги ва бошқа икжодий қийинчиликлар, енгилди. Қолқоз партия тақислотлари эконо-мичини мустақамлаш масалалари билан, қуқур, шуғулланиллар.

Айниқса «Ўзбекистон» ССР 30 йиллиги, «Қизил Октябрь», «Партия XXII съезди» қолқозларининг партия тақислотлари ишни жуذا яқши йўлга қўйдилар. Шунинг учун ҳам бу хўжаликлар планни бажарганликлари тўғрисида би-ринчи қаторда рапорт берди-лар.

Шуниси қувончлики, илгари қолқ хисобланган келган хўжаликлар ишни яқши йўлга қўйиб, шу йилнинг ўзидаёқ ҳосилдорлигини оширдилар ва қолқиликдан қийиб олдилар. «Коммунизм» қолқозда ўтган йили ҳар гектар ердан янги 12 центнердан ҳосил олган-ди. Қолқоз правлениеси бу йил ишни бутунлай бошқача тақисла-ди. Трактор-далачилик бригадалари ташаббус кўрсатиб ишлаб, мўл ҳосил олдилар. Натўжада

қолқоз бир йилнинг ўзидаёқ гектардан олинандиган ҳосилини 6 центнерданга кўпайтирди. Карл Маркс номли қолқоз ҳам шундай муваффақиятга эришди. Хўжалиқнинг бошқа соҳалари-ни юксалтириш йўлида ҳам анча-гина ишлар қилинди. Районимиз бўйича давлатга туҳум сотиш йил-лик плани 105 процент, жуз со-тин 107 процент, гўшт сотиш пла-ни 103,4 процент бажарилди. Давлатга 5235 тонна ёки бултур-гидан 170 тонна кўп сут сотилди. Чорва учун мустақам озунга ба-заси яратилди. 20 минг тонна си-лос бостирилди. Сабаб оловот.

Пахтакор республикалар қи-лоқ хўжалик қодимларининг кеча-гина ўз ишнини таъминлаган ке-нагайишнинг янги вақбалари ба-ғилиб берилди. Бу кенгашида, Ўртоқ Никита Сергеевич Хруш-чевнинг сузлаган нутқида пахта би-лан бир қаторда гўшт, сут ети-штиришни янада кўпайтириш йў-лари кўрсатилди. Районимиз меҳ-наткашлари кенгаш белгиланган тақислотларини изчиллик билан амалга оширадилар. Биз соци-алистик мажбуриятимизни ҳам му-ваффақият билан бажарамиз. Барча майдонларни 5 декабрда тула шудорлаб, келгуси йилга тула замин ҳозирлаймиз.

Н. ҚИРҶИЗБОВ,
Ўзбекистон КП Чиноз район
комитетининг секретари.

ҚАНГА ПАХТА ТОШҶАРИЛДИ?

Ўзбекистон ССР областларида пахта таъйирлашнинг ҳосилини қолқанорсиз тақислининг бориши тўғрисида 1961 йил 17 ноябрда бўлган МА Ь Л У М О Т

(Пахта таъйирлаш — планга исбатан, машина терими ва ҳосилини қолқанорсиз тақис — мажбуриятга исба-тан процент ҳисобиди)

Областлар	Пахта таъйирлаш			Пахта тақислотлари тақис
	Бир кунда	Маъсум бошдан бери	Машина терими	
ХОРАЗМ	0,35	107,69	44,34	65,40
САМАРҚАНД	0,11	101,75	48,47	136,92
Тошкент	0,09	93,04	53,01	142,07
Андижон	0,21	89,56	36,74	123,49
Қорақалпоғистон	0,63	87,69	24,83	60,22
АССР	0,17	82,94	52,18	107,02
Сурхондарё	0,14	77,60	21,21	69,61
Бухоро	0,34	75,89	10,84	88,75
Фарғона				

Янгибўл районидида Ленин номли қолқоз райси,

Ғиждувонликлар мажбуриятни бажарди

Ғиждувон районининг меҳ-наткашлари КПСС XXII съезди қарорларидан руҳланиб, гайрат билан ишлаб, 16 ноябрда дав-латга пахта сотиш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажардилар. Давлатга 34 минг тонна пахта тошғирилди. Шундан 9 минг тоннаси ниғичта толадан пахта-дир.

Ғиждувонликлар давлатга гўшт, янги, қорақўл тери ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳ-сулотлари сотиш юзасидан ол-ган мажбуриятларини ҳам ша-раф билан бажардилар.

Район пахтакорлари комму-низмнинг моддий-техника база-сини нуғжудга келтиришнинг бу-юк планини амалга ошириш йўлида янада самарали ишла-ган, давлатга яна бир минг тон-на «оқ олтин» сотишга аҳд қил-дилар.

П Л А Н Д А Н ТАШҚАРИ ГҶШТ

ҚАРШИ. («Қизил Ўзбекистон» мухбири). КПСС XXII съезди қарорларидан руҳланган район чор-варолари областда биринчи бў-либ гўшт сотиш йиллик планини ошириб адо этилди. Давлатга 2186 тонна гўшт сотилди. Карл Маркс номли, Энгельс номли қол-қозларининг аъзолари гўшт сотиш йиллик планларини анча ошириб бажардилар. Район қолқозлари йил охиригача пландан ошиқча яна 100 тонна гўшт сотишга аҳд қилдилар.

Шунингдек район қолқозлари туҳум сотиш йиллик планини ҳам анча ошириб бажардилар. Давлат-га узум сотиш тошғирини 150 пер-цент адо этилди.

Озарбайжон ССР Олий Совети Президиумининг раиси С. М. Жафаров вафот этди

БОКУ. 17 ноябрь. (ТАСС). Рес-публиканинг кўза кўринган дав-лат арбоби. Озарбайжон ССР Олий Совети Президиумининг ра-иси, КПСС Марказий Революц-иониссийсининг аъзоси, Озарбайжон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзоси Сафтар Мамед ўғли Жафаров, кеча тўсатдан ва-фот этди.

ВЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ XII ПЛЕНУМИ ОЧИЛДИ

МОСКВА. 17 ноябрь. (ТАСС). Бутун ВЛКСМ Марказий Комитетининг XII пленуми очилди. Пленум Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXII съездининг қарор-ҳамда ВЛКСМнинг навбатдаги лари муносабати билан, комсомол XIV съездининг қаҳирит тўғрисидаги вазифаларини ҳи масалани муҳокама қилади.

ЎРТА ОСИЁ РЕСПУБЛИКАЛАРИ, ОЗАРБАЙЖОН ССР ВА ҚОЗОҒИСТОН ЖАНУБИЙ ОБЛАСТЛАРИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

15 НОЯБРДАГИ КЕЧКИ МАЖЛИС

Олмаота областадаги «Октябрь» 40 йиллик қолхозининг раиси ўртоқ Н. Н. Головацкий минбарга чиқди. Фақат маккажўхорида, дейди у, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини тез ошириш мумкинлиги биз ўз хўжалигимизнинг таърибисидан қаноат ҳосил қилдик. Қолхозимиз сугорилмаган зонада жойлашган ва бизда ҳосил умий қолган йил бўлмади. Ҳозирги вақтда бутун экин майдонининг ярмига — 1900 гектарга маккажўхори экилмоқда. Маккажўхори тўғрисида қолхозимиз уч йил илдида иккита етти йиллик планини бажариб ва тибри урунликлар етиштириб бериш соҳасида мамлакатда биринчи ўринни олиб турибди. Бу йил давлатга 5 минг тонна тибри маккажўхори урунлиги сотилди.

«Октябрь» 40 йиллик қолхозининг далалари чинакам илгори таъриб майдони бўлиб қолди. Гектаридан 100-125 центнер тибри урунлик олаётган энг яхши маккажўхориқорлар ўз таърибларини ўргатиш ва умумий юксалишга эришмоқ учун қолқоқ хўжаликларга бормоқдалар. Масалан, Усмон Маматов, илгари 14 центнердан маккажўхори дони олар эди, кейин эса, 100 центнерга етказиб маккажўхори дони оладиган бўлиб қолди. Бизнинг қишлоқ хўжалигимиз қолқоқ хўжалик эди. Бу қолқоқ маккажўхорининг ҳар гектаридан 14 центнердан дон олар эди. Биз коммунистлар, деди Н. Н. Головацкий, қишлоқимизга ерданлаштириш қарор қилдик. Машина лойиқа ботиб юрмоқда қолганида ерданлаштириш юбортганга, у юриб кетади-ку, ахир. Биз қишлоқимизга ҳам шундай ердан бердик. Партия таъинловининг секретари ва Усмон Маматов шун қолқоқ қолқоққа, ишга юбортдик. Мана, энди қишлоқимиз қолқоқдан чиқиб олди. Бу қолқоқ илгари хаёлига ҳам келмаган мўл ҳосил етиштириш ва келгуси йилда биз билан тенглашиб олишни мўлжаллаш турибди. Қолқоқ хўжаликларга шу тарафдан ердан бериш керак. Мамлакатимиз учун дон, пўт ва бошқа маҳсулотларни кўпроқ етиштириб беришга қолқоқ хўжаликларга мана шундай ерданлаштириш, ўртоқлар!

Сўнгра ўртоқ Головацкий, маккажўхори чорвачиликда революцион ўзгариш сағанаганини таъкидлаб ўтди. Қолқоқда гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштириш қарийб беш баравар кўнайди. Қолхозининг даромади етти йил илдида 20 баравар ошди — 100 минг сўмдан 2 миллион сўмга етди.

— Бизнинг қолқоқчиларимиз, деди Н. Н. Головацкий, коммунистларга борадиган йил маккажўхори орқали ўтади, лойиқлиги. Бу йил кенг ва тўғри йўлдан. (Қарсақлар).

Ўртоқ Хрушчев: Тўғри.

Ўртоқ Головацкий: Бундан коммунизмга бораётган. Никита Сергеевич.

Ўртоқ Хрушчев: Американинг қишлоқ хўжалигини билган кишиларга сиз бундай савол бериб қўйинг. Агар АҚШ фермерларидан маккажўхори тортиб олсан, гўшт етиштиришнинг аҳолини нима бўлади? Гўшт етиштириш дарован камайиб кетади. Бутун гап маккажўхори, шунинг учун ҳам сизнинг гапингиз тўғри. Агар биз маккажўхорини чинакам етказиб оласек, овқатимиз курак, ёнғон шўрва бўлиб қолдик. Бундан шўрванинг қиммати керак бор? Маккажўхори бўлмади, овқатимизнинг маънаси, лавазим қила олмаймиз. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари мўл бўлмасе, коммунизм куриб бўлмайди. Коммунизм энг илгори инжигиш тўғрисида бўлиб бира, моддий қишлоқчиларнинг ҳам мўл-қў бўлишилар. Инсоннинг овқати энг муҳим моддий неъматларининг биридир. Маккажўхоридан ҳамма мўл ҳосил олганга, таъқирлаганига, мўл бўлиши, дон, гўшт ва сут мўл бўлган таъқирлаганига овқатини яхши ва лавазим қилиш мумкин.

Бикорбарин, мен Сизнинг фикрингизга батамом қўшилдиман. Ўртоқ Головацкий. (Қарсақлар).

Ўртоқ Головацкий: Энди мен бошқа бир нарсани гапириб ўтмоқчиман. Қўлдамда сув етишмай қолди, шу сабабли биз маккажўхорини ёзда — 28 июнда экиб бўлдик. Шу маккажўхорининг сўтаси мана шу, унинг оғирлиги 400-500 грамм. Бу сўта бизнинг хўжалигимизда етиштирилган.

Ўртоқ Хрушчев: Сизлар биринчи экин қилиб қўхатини экиб қўйдингиз.

Ўртоқ Головацкий: Экиб қўхатини, албатта, экиб қўхатини.

Ўртоқ Хрушчев: 30 центнердан нўхат олиб, кейин эса, маккажўхори экиб.

Ўртоқ Головацкий: Биз маккажўхори етиштиришни ўрганиб олдик, лекин уни тез ва нобуд қилмай йиғиштириб олиш керак. Бизда яхши Қозғоғистон қомбайни бор. «Херсон» қомбайни ҳам бор. Аммо бизнинг қомбайнига тез юрадиган, яхши натижалар берадиган қомбайни бўлса ҳам, уни ишлаб чиқаришмалли. Қолқоқчилар эса бундай қомбайнига мушук.

Ўртоқ Хрушчев: Сиз менга савал беринг, мен бу масалаларни Госпландга гапириб, аниқлаб беришни ўртоқ Кучумовга топшираман. Эҳтимол, украинлар маккажўхори билан бошқа бўлган учун Сизнинг машинанинг ишлаб чиқаришга рози бўлмади.

Ўртоқ Хрушчев: Бу машина бу ерда — Тошкентда бу машина отада ишлаб чиқаришнинг ташкил қилди. Машинанинг узадларини ўқибдан ишлаб чиқариш мумкин, бу узадларини эса Тошкентда ёки Олмаотада йиғиштириш мумкин қилди. (Қарсақлар).

Ўртоқ Головацкий: Украина маккажўхорини бунда йўтон эмас.

*) Боши «Қизил Ўзбекистон»нинг шў йил 17 ноябрда соҳида босилган.

Марказий Комитети бу ташаббусни қизғин қувватлади. 400 қиз маккажўхорида таърибладиган курсларини тамомлаб чиқди. Пахта очилганидан кейин мен «ХВС-1.2» машинасида ишлаб бошладим. Бир мавсумда 105 тонна пахта тердим, кейин қолқоқ бирадага ўтиб ишлаб, яна 55 тонна пахта тердим. Шу пахтанинг ҳаммаси қол-қанораси ташиб олindi.

Севил Қозиева «ХВС-1.2» машинасининг конструкциясидан баъзи камчиликларини айтиб берди. Унинг фикрича, бункининг илдида пахтани шибалайдиган пресс бўлиши лозим. Шунингдек пахтани тозалайдиган асбоб ўрнатилган.

Ўртоқ Головацкий ўз нутқининг охирида «Октябрь» 40 йиллик артелининг қолқоқчилари коммунистларнинг умумий йиғилишига ҳам катта ҳисса қўшадилар, деди. Тошкентдан СССР дах. Куйбисев номи совхозининг директори Ю. Д. Воронин сўзга чиқиб айтдики, партия ва ҳукумат қишлоқ хўжалигини юксалтириш тўғрисида бир қанча қарорлар қабул қилганидан кейин, Н. С. Хрушчев 1954 йилда совхозга келиб кетганидан кейин бу хўжалик анча тез ривожланиб бормоқда. Никита Сергеевич совхозга келган вақтда хўжаликнинг бошқариш тўғрисида кўпгина қимматли амалий маслаҳатлар берди.

Совхоз партия ташкилоти ва дирекцияси шу масалаларга қўлоқ солиб, меҳнатни ташкил этиш ва ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш масалалари билан жиддий шугулланди. Хўжаликнинг бошқаришнинг ташкилоти структураси ўзгартирилди, ишларнинг меҳнатига ҳақ мўлласи системаси бажаришнинг натижаларига боғлиқ қилиб қўйилди.

Чигити белгиланган миқдорда экин пахтанинг ҳосилдорлигини ошириш йўлида муҳим қадамларнинг бири бўлди. Бу йил совхозда гўшт миқдори етти центнердан бири гектардан 31 центнердан пахта олindi. Хўжаликнинг бу йил оладиган сўф бойдаси 2.5 миллион сўмни ташкил қилди.

Куйбисев номи совхоз чорвачиликни ҳам асидан чиқараётгани йўқ. Совхозда чорва молларининг сони йил сайин кўнаймоқда. Емхашак, айниқса маккажўхори кўч қосини етиштириш ривожлантирилмоқда. Яхши йиллар илдида гўшт ва сут етиштириш кескин равишда кўнайирилади.

Бизнинг хўжалигимизда ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш чоралари қўрилганлиги ва шу билан бир вақтда ҳосилдорлик ҳамда чорвачиликнинг маҳсулдорлигини оширилганлиги қишлоқ хўжалик маҳсулотининг таънарихини камайтиришни таъминлади.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқлари юксалтирилганлиги тўғрисида ишчи-ларнинг фаровонлиги тўғрисида айтишмоқда. Кейинги йилларда кино, кино театр, касалхона, амбулатория, 8 та мактаб, интернатлар, болалар боғчалари ва болалар яшайди, киним кириб бериладиган ва пойафзал ремонт қилладиган устакхона куриб олди. Совхоз бошқарушининг ҳаммаси электрлаштирилди.

Ҳозир совхоз коллективини пахта терошнинг давом эттириш билан бир вақтда келгуси йил учун тайёргарликни ҳам аёвқ оларибди юборди. Совхоз коллективни етти йиллик план топшириқларини муқаддас олинган бажаришга бутун кучини сарфлаб қилмоқда.

Ўз намунаси билан минг-минг-лаб қишлоқнинг пахта терош машиналаридан ишлашга руҳлантирган Турсунов Охунва минбарга чиқди.

Бу йил Турсунов Охунва бригадаси 95 гектар ерининг ҳар гектаридан 43 центнердан пахта олди.

— Хосилнинг ҳаммасини машина билан териб олдиқ, — дейди Турсунов. Мен ўзим 285 тонна пахта тердим.

Ўртоқ Хрушчев: Бу ерда қолқоқлар ва совхозларнинг айрим раҳбарлари ўтиришибди, улар бурун қишлоқчиларнинг, улар пахтани машина билан терошга қаршилир. Мен уларни қўриб турибман. (Залда кулги. Қарсақлар).

Ленин, ўртоқлар, барибир машинаси нисзи қилмайсизлар. Фақат машиналар ёрдами билангина меҳнат умумдорлигини оширишнинг олди сиқилиши мумкин. Шу сабабли ёшлар машиналарда ишлаб беришга, биз, кескарларнинг тилирака таёқ тикишимиз ярамайди.

Боланинг чоғимдай қишлоқчиларга деҳқонларнинг ҳаммаси сўқалдан плутга ўтганликлари меннинг эсимда. Фақат бир деҳқонига сўзга билан ер ҳайдаб берди. У сўзга билан ер ҳайдаганида ҳосил яхши бўлади, деб исбот қилмоқчи бўлди. Ленин унга яхши ҳосилни кўриш насиб бўлмади. — Ўлиб кетди. У билан бира қишлоқдаги охириг сўзга ҳам йўқ бўлиб кетди. Бизнинг замонимизда пахтани қўл билан терошга ёпишиб олиш қолқоқлик нишонидир.

Сўнгра Турсунов Охунва ледики. Ўрта Осиё республикаларидан, Қозғоғистонда, Озарбайжонда 10-сентябр таомлаб пахта терош машинасида ишлашни ўрганиб олаётган қишлоқ тобора кўнайиб бораётганлигини эшитиб жуда хурсанд бўлмоқдаман. Улар комплекс раҳбарларга тўқнашлар, ҳосилни ошира беришлар.

— Мен, дейди Турсунов Охунва, Озарбайжон механизатори Севил Қозиевни мусобадага чақирмаган.

Озарбайжондаги 5-совхозда пахта терош машинасининг меҳнатини ҳайдоловчи бўлиб ишлаётган Севил Қозиева ўзбек дўгонига яхши вақтдан минбарга чиқиб бундай деди:

— Никита Сергеевич Хрушчев партия Марказий Комитетининг январь Пленумида Турсуновнинг ишлари ҳақида гапириб, бу ўзбек қишлоқнинг муваффақияти ҳақиқатан революцион аҳамиятга эга эканлигини қўрғатиб ўтди. Мен Турсуновдан ўрнат олганга қарор қилдим. Озарбайжон комсомолни

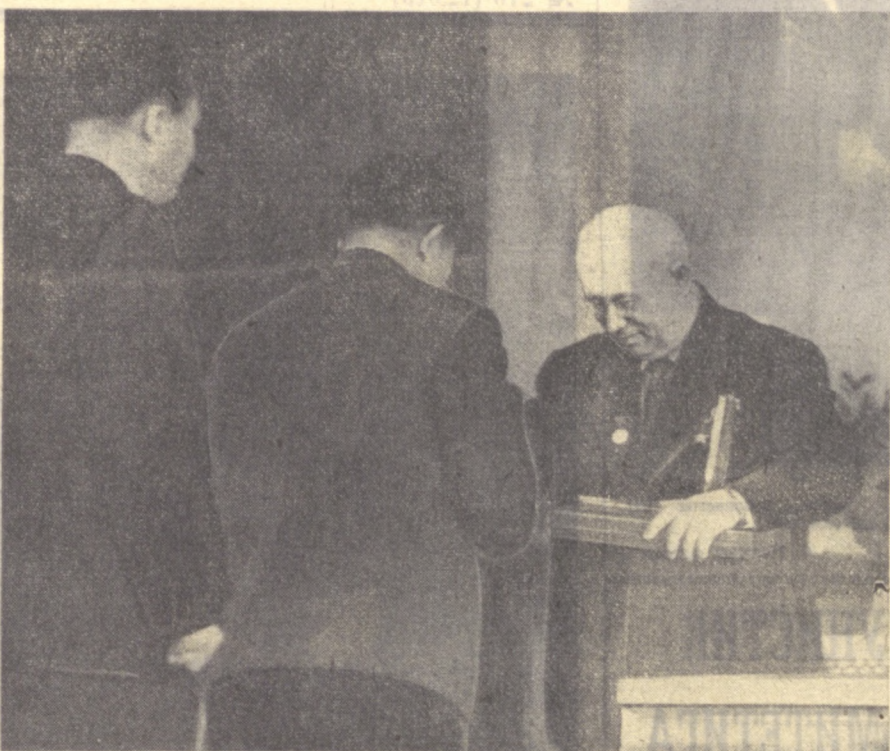
нинг 10-12 навидан кўпроқ қилиб ердан фойдаланишни назарда тутқайиб етиштириш бундан пахтанинг инфосланганига сабаб бўлди, энг яхши навлар эса шу вақтгача белгиланган йўқ.

Селекционерлар касалликларга бардош берадиган ингичка тодалар пахтанинг бир қанча навларини яратиб бердилар, навларини синаб кўрувчилар эса уларни синаб кўрдилар, лекин шу навларнинг кўпчилиги, афсуски, мавжуд навларга қараганда кам ҳосилли бўлиб қолди.

Ўзганинг виит касалликларини ўрганиш ва бу касалликлар билан кураш тадбирлари системаси ҳа-

тўри келмайди. Мен бу усул ердан фойдаланишни назарда тутқанда самарали эканлигига қўшилман, лекин механизациялаш шароитида уни қўлдан бўлмайди. Ҳамма ишни қўлда бажариш учун эса, ишчи кучларимиз етишмайди.

Ўртоқ Ерлесов: Мана масалани, Олмаота области Или районидаги Талагар сўт-савзавотчилик совхозидан 1955 йилдан бошлаб ҳозирги вақтга қадар маккажўхори ошқовоқни қўйидаги схема асосида қўшиб экиб келинмоқда: 70х70 сантиметрдан тўрт қаторга маккажўхори экилиб, шунинг кетидан 140х70 сантиметрлик икки қаторга ошқовоқ экилади.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев Қорақалпоғистон АССРга Ленин ордени тошпирмоқда. Ордени Ўзбекистон КП Қорақалпоғистон обкомининг биринчи секретари Н. Махмудов қабул қилиб олмоқда. А. Палехов фотоси.

нузгача ишлаб чиқилгани йўқ. Бу касалликка бардош берадиган навларни топиш тавсия қилинайтир, аммо шу касаллик билан курашишни радикал чоралари қўриб берилади. Баъзи ҳодимлар билат қўйиб қетган ерларга чигит экишни тўхтатиб қўя қойайлик, деган гапларни айтмоқда. Далаларнинг умумий агротехника ҳолатини яхшилаш йўли билан гўзда фузаворсиз виит пайдо бўлиши анча камайтириш ва шундай далада пахтадан мўл ҳосил олиш мумкин. Виит касалликларини пайдо бўлган пахтазорларда шу касалликка бардош бериб омон қолган гўзаларни кўп марта таллаб олиш ишларини ўтказиш йўли билан ҳам гўза касалликларини билан курашни яхшилаш мумкин.

Пахта уруғчилигини тўдан яхшилаш мақсадига ҳар бир районлаштирилган навланинг фақат битта-икки навлани шугулланидиган катта пахтачилик хўжалигини олиб, шу хўжаликда биринчи ва иккинчи репродукция элласи уруғлиги етиштиришнинг ташкил этиш зарур. Сўнгра ҳар бир маҳмурий районода уруғлик етиштирилган битта уруғлик хўжаликни юзюгунга келтириш ва шу районода ҳамма хўжаликларини чигити репродукциядан бўлган уруғлик чигитлар билан таъминлаш лозим.

Шу билан 15 ноябрдаги кенги мажлис тамом бўлди.

Ўртоқ Хрушчев: Ҳосилни қандай йиғиштириб олишимиз?

Ўртоқ Ерлесов: Ошқовоқни қўлда йиғиштириб олишга тўғри келди.

Ўртоқ Хрушчев: Мана буниси сизга ҳам, менга ҳам равшан бўлди.

Ўртоқ Ерлесов: Ҳар бир ошқовоқ мана шундай, мана шундай катта бўли.

Ўртоқ Хрушчев: Сиз менга ошқовоқ билан алаблантиришмоқдасиз. Москвага менингга меҳмонга бориш, мен сизга юз қалқон ошқовоқни қўрғатаман. (Қарсақлар).

Шундан сўнг ўртоқ Ерлесов Қозғоғистон районоларидан қандай лаваги етиштириш таърибисини ҳақла гапирди. У ўз нутқини тамомлаб, институт коллективни мамлакатимизда коммунизм куришнинг муносиб ҳисса қўшмоқ учун бутун куч-қувватини сарфлайди, деб ҚИСС Марказий Комитети ва шаҳсан Н. С. Хрушчевга ваъда берди.

Андижон области партия комитетининг биринчи секретари А. Ашуров ўз нутқида қўйидагиларни айтди: Ҳар бир хўжаликда гектаридан камида 25 центнер пахта олиш ваъдасини бемалол бажариш мумкин. Умуман облаstda кейинги йилларда ҳар гектар ердан 20 центнер пахта ҳосили олинган бўлса, 50 дан кўпроқ илгори қолқоқ ва совхозда ҳар йили гектаридан 30-40 центнер пахта олindi. Шундай қўрқатилганга эришадиган хўжаликларнинг шароити қолқоқ хўжаликлардаги шароитдан сира фарқ қилмайди. Бундай фарқ фақат раҳбарлик даражасида, кадрларда.

Ҳозирги вақтда партия қолқоқ ва совхозларнинг раҳбарларига йлгориларнинг таърибисини ўргатиш ваъдасини қўйди. Андижон облаstda хўжалик раҳбарларининг билим даражасини агрономларнинг билим даражасига етказиш тадбирлари қўрилмоқда. Яхши қишлоқ хўжалик кадрларини ўқитиш учун облаstda мактабни ташкил этилади, таъриб-намуна хўжаликларни базасида район семинарлари ишлаб бошлайди. Бу мактаб ва семинарларда олқалар, агрономлар ва инженерлар билан бир қаторда илгори қолқоқ ва совхозларнинг, комплекс механизациялаш бригадаларининг раҳбарлари, чорвачилик фермаларининг муҳабилари, шунингдек таъриб-намуна қолқоқчилар ва совхозларнинг йлгори ишчилари лекция ўқийдилар.

Ўртоқ Ашуров янги ерларни ўзлаштиришнинг маҳсулоти тўғрисида гапирди. Кампираров сув омбори курилишини ташлаштириш зарур эканлиги тўғрисидаги масалани қўрғати. Бу сув омбори Андижон пахтакорларининг сув таъминотида абдий халос қилиш ва қўшмада равишда неча йил минг тоналлаб «оқ олтин» етиштириш имконини беради.

Тўғри алмашлаб экиннинг жорий қилиш пахта ҳосилдорлигини мутасил оширишнинг ва чорвачиликнинг жадвал ривожлантиришнинг энг муҳим шартидир. Нотик Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик министри таъсия этган схемани нотўғри еҳема деб ҳисоблайди. Бу схемага мувофиқ, озуқа экинлари экин учун ақриятдан йилдан йилга ўзгариш учдан бир қисмини маккажўхори, экиннинг шароитимизда юқори ҳосил-

керак. Бундай еҳема чорвачиликнинг ривожлантирилишига ҳалати бериши мумкин. Ҳолос, Избоскан районидаги «Партия XX съезди» қолқоқ ва «Союз» совхозининг таърибисидан даланинг икки қисмининг маккажўхори экинига ва фақат бир қисминини беда экинига ақрият мумкин ва лозим эканлигини қўрғати.

Етти йилдининг охирига келиб облаstda экин майдонларининг 70 процентига пахта, 17-18 процентига маккажўхори ва ошқовоқ, 12-13 процентига беда ва бошқа экинлар экилади. Шундай структура қўланилганда ҳар гектар ердан 29 центнердан пахта олиш ва экинзорларнинг ҳар юз гектари ҳисобига 75 центнер гўшт ва бошқа ерларнинг ҳар юз гектари ҳисобига 16 центнер гўшт олишни таъминлайдиган миқдорда озуқа таъминлаш мумкин бўлади.

Ўртоқ Ашуров айтдики, облаstda пахта таъриб-намуна, бемалол бажарилмаган бўлса ҳам, кейинги вақтларда терим сўғратлари жуда пасайиб кетди. Облаstda партия ташкилоти ҳозирги вақтда ана шу муносорларга барҳам бериш учун зарур чораларни қўрғмоқда.

Ўш облаstda, Аравон районидаги «Партия XXII съезди» қолқоқ комплекс трактор-далалчилик бригадасининг бошлиғи М. Абдуллаева қўйидагиларни айтди: Биз қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қанчалик кўп етиштирсак, халқимиз шу қадар яхши яшайдиган бўлади ва коммунизмни шу қадар тез барпо қиламиз. Совет пахтакорлари порлоқ келажакка эришиш — коммунизм куриш ишига муносиб ҳисса қўшаётганликлари билан бахтирмиз.

Бизнинг бригадаси пахта етиштириш ва ҳосилни йиғиштириб олиш соҳасидаги ҳамма ишларни максимал даражада механизациялаштиришга ҳаракат қилмоқда. Биз гўзаларни фақат квадрат-уялаб жойлаштириб ва гўзани узун-насага ва қўндалангига парварош қилиб анча яхши ҳосил етиштирдик. Бу чора пахта сўтиш планини ҚИСС XXII съезди очилган кунгача бажариш имконини бери. Ҳозирги пайтгача ҳар гектар ердан 39 центнердан ҳосил олindi ва мавсум охиригача ҳар гектар ердан яна икки центнердан пахта олindi. Биз бу йил бир центнер пахта етиштириш учун атиги олти меҳнат кунин сарф қилдик, бир центнер пахтанинг таннарихи эса ўш бўлиб олди.

Ўртоқ Хрушчев: Чигитни квадрат-уялаб экишга қарош чинақиб, кватра-уялаб чигит экиш вақтда гектарда гўза тулларнинг қанчалигини лозим бўлган миқдорга етказиб бўлмайди, деб ҳисоблаётган кишилар бу гапларни эшитиб қўйиблар. Мана, киргиз киши гўза тулларни қанчалигини таъминлади. Шунинг учун ҳам мен чигитни квадрат-уялаб экишни аҳамиятини лозим даражада тушунаётган қолқоқ раисларига мурожаат қилиб шун айтмакчим, агар сизлар ўқарлик қилбасаларингиз, Абдуллаева ва шулар сингари бошқа ёшлар қолқоқларга раҳбарлигини ўз қўлларига оладилар. (Қарсақлар).

Ўртоқ Абдуллаева сўзини давом эттириб айтдики, бизнинг районидаги неча ўйлаб қўж-қўжлар ақойиб механизатор Турсунов Охунванинг олиқанош қилларидан намуна олдилар. Мен ҳам пахта терош машинасида ишлаб бошладим. Ўтган йили машина билан 80 тонна пахта тердим. Аммо бу йил бундан анча камроқ пахта тердим. Бунга сабаб шунки, биз машинада терош имконини берадиган даражада мўл пахта ҳосили етиштиришни хали ўрганиб бўлиб олганимизча йўқ. Агротехника қолқоқчиларга вилоят қилинганлиги оғирасида вилоят қилинганлиги гўза тулларни етказиб қолди. Дебозилиш жуда келиниб ўтказилди.

Биз бу хатоларнинг ҳаммасини етти йилдининг ўртинида йилда албатта тўғатишимиз. Биз ҳар гектар ерда 45 центнердан пахта етиштириш мажбуриятини оламиз. Мен 150 тонна «оқ олтин»ни машина билан терошга ваъда бермаган.

Тошкентдан янқиси бўлган Вахш водийсининг ўрта қисмидаги даладарини, — дейди Киров номи совхозининг бош агрономи С. Махмудов, — ингичка тодалар пахтанинг энг қимматбаҳо сорти етиштирилмоқда. Совхоз партия XXII съезди шарафига олган мажбуриятларини муваффақият билан бажариб ва ҳар гектар ердан 29.1 центнердан ҳосил олиб, давлатга 8 минг тоналдан кўпроқ пахта топширди. Пахта терош давом этмоқда. Совхоз коллективни қўшмада равишда 500 тонна пахта топширишга аҳд қилди.

Бу йил, деб сўзидан давом этилади нотик, совхозда сугорилмаган ерларнинг 21 процентига озуқа экинлари экиди. Бу — озуқачилик учун мустаҳкам ем-хашак базасини явузгада келтиришни таъминлайди керак эди. Аммо биз чорва молларини боқиб учун талаб этилган озуқа еддиниқларини таъминлаш бир ярим баравар кам олди. Ҳар бир ситидан 3000 килограммдан сут олган бўлсан ҳам, молларини ем-хашак билан яхшироқ таъминлаганимизда янада қўшма натижага эришиш мумкин эди.

Чорвачиликнинг етарли даражасида ривожлантирилишига бизнинг органик ўғитларини далага ўғитлашнинг қишлоқ соҳиб конститудия ҳам махруқ этмоқда ва биз ҳосилдорлигини оширишдан даражасини саклаб қоллиш учун кўп миқдорда минерал ўғит сарф қилишга мажбур бўлмоқдамиз.

Келгуси йилда бутун экин майдонининг 75 процентига пахта, 22 процентига озуқа экинлари экин мўлжалланди. Биз 300 гектар ерда маккажўхори экиб, ҳар гектар ердан 50 центнер қурак дон оламиз, тақрири экин йўли билан гектаридан 800 центнердан дум-бўл сўти олиб оламиз. Бизнинг шароитимизда юқори ҳосил-

ли озуқа экинни бўлган оқжўхори жуда яхши ўсиб етишади. Биз 100 гектар ерга оқжўхори ва 80 гектар ерга қанда давлати экамиз. Бизда қимматбаҳо оқсил озуқа экинни деб ҳисобланган беда 6-7 марта ўриб олиб, ҳар гектар ердан 110-115 центнердан қурак беда пичаи оламиз. Бундан ташқари, Никита Сергеевичнинг маслаҳатин билан дон олиш учун қўндалан нўхат экамиз, нўхат йиғиштириб олганидан кейин эса, дон учун маккажўхори экамиз. Шундай қилганимизда мол озуқаси жуда мўл бўлади. Бу — чорва молларини урчиқли қўлатириш учун шарт-шарт ажузга келтирилади.

Турхумановски. ССРдаги Марш таъриб-намуна етиштириш директори И. Д. Шубин ўз нутқида ингичка тодалар пахта етиштириш проблемаларига тўхталиб ўтди. Партия ва ҳукумат ана шу қимматбаҳо экин кўп етиштириладиган Марш облаstda хўжаликнинг қуни сагини катта ердан бермоқдалар. Кейинги вақтларда техника, ўғитлар билан таъминлаш анча кўнайди. Амударё суви Қорақум нақилдан ўтиб, Мурғоб ва Таянж воҳаларига чора бериб етди.

Агротехника тақомиллаштирилмоқда. Ҳозирги вақтда режа симида фойдаланган ҳолда чигитни селлақлар ёрдами билан экин усули қўланилмоқда. Деярли бутун майдонда гўза узунасига ва қўндалангига парварош қилинди. Бу чора кўп меҳнатни тежас имконини бери. Аммо кўл меҳнатига батамом чек қўйишнинг илқоки бўлмаётми — механизатор кватра четларини ишлаб бераётми. Кватра четларидан ёввойи ўтларни йўқотиш учун гербицидлардан фойдаланиш зарур, аммо гербицидлар ҳали етишмаётми.

ПАХТАДАН РЕКОРД ҲОСИЛ

ШАРОФАТ БАРАКАЕВА БРИГАДАСИ 122 ГЕКТАР МАЙДОННИНГ ҲАР ГЕКТАРИДАН 73 ЦЕНТНЕРДАН, ТЕША ЖУМАЕВ ЗВЕНОСИ 32 ГЕКТАР ЕРНИНГ ҲАР ГЕКТАРИДАН 101 ЦЕНТНЕРДАН ҲОСИЛ ОЛДИ

ДАВЛАТ МАНФААТЛАРИ ПАХТА ЕТИШТИРИШНИ ТЕЗ КЎПАЙТИРИШНИ ТАЛАБ ҚИЛАДИ. ЕТТИ ЙИЛЛИКНИНГ ҚОЛГАН ЙИЛЛАРИ ИЧИДА ПАХТА ЕТИШТИРИШНИ ДЕЯРЛИ БИР ЯРИМ МАРТА КЎПАЙТИРИШ ЛОЗИМ.

Н. С. ХРУЩЕВ.

ШАРОФАТ БАРАКАЕВА

Қорақўл райони бир неча йилдан бери пахта пиланини бажаролмай келади. Ҳосилдорлик кўтарилиш ўрнига пасайиб кетган. Район бўйича бу йил ҳозиргача топирилган пахта гектарига 20,3 центнер ўрнига айтиги 12,4 центнер бўлди.

Район Зарафшон дарёсининг оқовасидан сув ичди. Дарёда сув кам бўлган йиллари бу ерда чанқоқлик сезилди, албатта. Район раҳбарлари ана шу «сабаб»га қаттиқ ёпишиб олдилар: «Бизда сув камчил, экинчиларни қондириб сугора олмаймиз» дейдилар.

Ҳўш, шу вақт бўлганми? Агар тўғри бўлса, дарёда сув кўп бўлган йиллари ҳам нега районда пахта пилани тўлмайди.

Бошқа вақтда яна бир хил баҳонани қилишди: «Еримиз шўрхон, чигит текис ушиб чиқмайди». Агар бу гап тўғри бўлса, нега ернинг шўрини йўқотиш, чигитни текис ундириб олиб, гўзани серхосил қилиб ўстириш чораси кўрилмади. Бунинг учун куч, техника етарлими? Гап шундаки, районнинг кўпчилиги колхозларида деҳқончиликнинг муҳим агротехникаси, Қорақўл шайорига хос тадбирлар ижроилик билан амалга оширилмади.

Шу райондаги «Октябрь» колхози эса кўп йиллардан бери пилани муттасил бажариб, центнери гектар бошига районнинг ўртача рақамидан 2-2,5 баравар ошириб юрди. Колхознинг бу йил ҳозиргача топирилган пахта гектарига 35 центнердан ошироқдир.

Шу колхознинг қолоқ районда энг юқори ҳосил олиб келиш сабабларини, агротехника тадбирларини қандай қўлланганини, машаъл хўжаликнинг машаъл кишилари ишнинг газетхоналаримизга таништиришмоқчимиз. Бу, шунинг учун катта аҳамиятга эгаки, «Октябрь» колхозининг мисолида ҳар қандай шайорига ҳам пахтанинг ҳосилдорлигини ошириш, ўртоқ Никита Сергеевич Хрущев таъкидлаб айтганидек, пахтакор районларга минимум ҳосилдорлигини гектарига 25 центнерга етказиш ҳисобини яққол кўзга ташланади.

Свердлов районининг бир чеккаси бўлган Қорали ва Сепатта қишлоқларидан ўтиб, бўшлиқча чиқасиз. Атроф қўмлик. Узоқдан даракларнинг уч кўринади. Унга қараб интиласиз. Адр опилингиз билан катта посёлка намоён бўлади. Посёлкадаги қурилишлар, қатор-қатор иморатлар, хўжалик бинолари кишининг диққатини тортади. Ҳаммадан ҳам экин ерларини айтинг. Бухоронинг кўп хўжаликларига кўргангиз ер карталарига сира ўхшамайди. Экин майдонининг ҳар бир қаричидан фойдаланилган. Ҳосил териб олинган гўзапоялар тўла гектар учун қанчалик курашилганидан дарак беради. Ер кўчиб, шўдор қилинаётган ерларнинг тупроғи дондор бўлиб турибди.

Кўнглимизга ишонмайсиз: «Шу ер ҳам Қорақўл районида қарайликми», деб ўзингизга савол берасиз. Мамлакатга донги кетган бу ердаги пахта усталарининг иши билан танишганингиздан кейин эса, ҳалиги шўхали мулоҳазаларингиз ўз-ўзидан йўқолади.

Колхоз раисининг кабинетидан уч туп гўза осиглик турибди. Бу гўзалар қайси бригада ва қайси звенодан олинган, ҳар бирида нечтадан очилган кўсак борлиги, пахта толасининг узунлиги ёзиб қўйилган.

Бу — энг яхши ривожланган ва серхосил участкадан танлаб олинган, албатта. Агар пайкалдаги ҳамма гўза шундай ҳосил олганда эди, — деди колхоз бош агрономи ўртоқ Тўрақул Уринов — юз центнердан пахта топириш ҳеч гап эмас эди.

— Тўғри айтасан, Тўрақул, колхозимизда бўлмаса ҳам, Шарофат Баракаева бригадасида, айниқса Теша Жумаев звеносидаги кўпчилик карталарда бундан ҳам серхосил гўза бор — агрономнинг сўзини маъқуллади, колхоз раиси ўртоқ Сулаймон Қўрбон.

Раис билан агрономнинг суҳбати бу ерда кўзга ташланиб турган гўза туплари сабабли эмас, умуман ҳосилдорлик ҳақида кўпдан бери йўналиб келинган фикрларнинг натижаси эканлигини пайқайди. Шунинг учун ҳам суҳбат ўрни кабинетдан далага кўчи. Шарофат Баракаева бошлиқ бригаданинг Теша Жумаев звеносига бордик. Колхоз инженери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Тағрир Жумаев ҳосилдан бўшаган картани гўзапоядан тозалашдан бир гуруҳпа механизаторлар ишига раҳм солиб турган экан. Гап ана бир туп гўза устида кетди.

— Сулаймон ака, — деди агроном бир туп гўзапояни қўлга олиб — бунинг кабинетингиздаги ҳам ҳосили кўп экан. Биз энди ўртача ҳосиллигини олиб кўрайлик, — агроном иккинчи гўзапояни кўрсатди — мана, ўн бешта ҳосил шох олган, пастка шохларидан уч-тўрттадан, учтада иккитадан чанқок бор. Энг учтадагиси ҳам беш хонали, тўрттадагиси йўқ. Демак бу тупда ўттиз бештадан кўп кўсак санадик, ҳосилнинг чегараси йўқ, деб бечиз айтмаганлар-да.

Сўнгра агроном, ўртача ҳосилни гўзапоядан ҳисоб-китоб қилиб кўриб, бошқа бригада ва звеноларда ҳам шунча ҳосил етиштириш мумкинлиги ҳақида ўз мулоҳазасини айтди. У ҳар бир фикрнинг юқори ҳосили Шарофат Баракаева бошлиқ бригада ва Теша Жумаев бошлиқ звенонинг иши билан исботлар эди.

Коммунист Шарофат Баракаева етти йилдан бери бригадирлик қилади. У биринчи йиллик яхши ташиқлотчи, ишнинг кўзини биллиб ҳаракат қилишнинг ҳаммага кўрсатди. Ўзининг бутун қобилиятини пахтадан юқори ҳосил етиштиришга, бригадани илгориликка кўтаришга қаратди.

— Куч, техника етарли, нега ҳосили кўтаравермаймиз. Бу ўз қўлимизда. Ишни тобида ўтказасан пахтадан юқори ҳосил етиштириш жуда ҳам мумкин.

У ўз колхозчиларига қайта-қайта шундай деди.

Шарофат Баракаева ана шу қаҳриқлари билан бригада аъзоларини пахтадан муттасил юқори ҳосил етиштиришга, ички резерв ва имкониятлардан тўла фойдаланишга оқлатириди. Бри-

гада колхозчилари 1956 йилдан юқори ҳосилни умумий қўлга кирита бошладилар, агротехника тадбирлари пахта амалга оширилганлиги, ер вақтида ишланиб, гўза парвариши сифатини ўтказилганлиги тўғрисида ўша йили бригада ҳар гектаридан 42 центнердан пахта топириди. Бригаданинг бу ажойиб муваффақияти юксак даражада тақдирланди. Шарофат Баракаевага Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди.

Бу олий мукофот бригада пахтакорларини янада янги зафарларга руҳлантирди. Ҳосилдорлик йил сайин оша борди. Бригада 1957 йили ҳар гектаридан 58,5 центнердан, 1958 йили 60 центнердан хирмон кўтарди. Шу билан бирга пахта майдони янги очилган ерлар ҳисобига кенгайиб, кейинги икки йил ичида 87 гектардан 122 гектарга етди. Шунга қарамай ҳосил янада ошди. Ўтган йили ҳар гектаридан етмиш центнердан пахта етиштирилди.

Уста пахтакор — Баракаеванинг таълимлари, кўрсатмалари бригада аъзоларига, звено бошлиқларига сингиб борди. Шу тўғрисида таъкидлаб қўйди, Чувончи, Теша Жумаев бошлиқ звенони олайлик. Бу звено бригаданинг кейинги йиллардаги муваффақиятларига катта ҳисса қўлди. Комсомол-ёшлар звеноси ўтган йили ҳар гектаридан 92 центнердан пахта топирилган бўлса, бу йил ҳосилин юз центнердан ҳам оширди. Бу — республикада рекорд ҳосилдир.

— Колхозимизда ҳам, бригада ва звеномизда ҳам, — дейди Теша Жумаев ўз бригадирининг фикрини ифодалаб, — муваффақиятнинг бош омиллари ерни об-тобида ишлатишдир. Биз асосий эътиборни куағи шўдорнинг ҳар тарафлама сифатини ўтказишга қаратамиз.

Илгорлар таърибаси асосида ерни сифатли ишлатиш колхозда ҳам мустақкам қонда тусига кирган. Даладаги ҳосил йиғиштириб олингандан кейин дарҳол ерни шўдорлашга киришди.

Колхозда ернинг шўрини ювишга жуда катта эътибор берилади. Ҳамма пахта майдони кичик-кичик поллар оlinиб, қўллаб-сўғурилади. Шўр кўп бўлган карталар тақдор сўғурилади.

— Айрим пахтакорлар — дейди ўртоқ Баракаева — қўмлоқ ерларни ювишнинг нима фойдаси бор, деб айтадилар, баъзи вақтларда ҳатто бизга таъна ҳам қиладилар. Биз уларнинг фикрига қўшимаймиз. Чунки, Бухоро шайорига қўмлоқ ерларда шўр бўлмайди, дейиш нотўғри, қўмлоқ ерларда қишқик шўр ювиш оқали тушдики намини кўп тўплаб олиш, ердаги ҳашарот руғуларини йўқотиш керак. Бу бизда энг муҳим агротехника тадбири ҳисобланади. Биз шўр ювишни вақтида пахта сифатини ўтказамиз. Қўмлоқ қуруқ келган ва қишда ёғингарчилик кам бўлган бу йилги шайорига шўр ювиш жуда ҳам катта фойда бери. Чигитни барвақт, агротехника жиҳатдан энг қулай муҳлатга экиб олади. Ҳамма участкаларда чигит ернинг ўз намига бир текис ундириб олинади.

Ер шўрхон, ҳам қўмлоқ. Ҳар икки хил ер ҳам маҳаллий ўғитни хоҳлайди. Маҳаллий ўғит етарли солинган қўмлоқ ерда нам узоқ сақланади, шўрхон ерда эса тупроқнинг структураси яхшиланади. Бунга октябрчилар амалда синчилаб ўргатгалар.

— Бизнинг шайоримизда, — дейди колхоз бош агрономи Тўрақул Уринов, — маҳаллий ўғитсиз деҳқончилик қилиш қийин. Ушбу ҳосилни ошириб бўлмайди. Айниқса қўй қийи ернинг шўрини тез кетказиш, тупроқни дондор-унмдор қилади. Шунинг учун қайси бригада маҳаллий ўғитни кўп ишлатса, шунчалик юқори ҳосил одаверади. Колхоз бўйича ўтган йили ҳар гектарга 15-16 тоннадан маҳаллий ўғит солинган бўлса, (шундан 5-7 тоннаси ҳайдаш олдидан) бу йил ундан ҳам кўпроқ ишлатилди. Натижада сув таъкис бўлишига қарамай юқори ҳосил олдиди. Шарофат Баракаева ва Теша Жумаевлар колхозга нисбатан ҳам кўп маҳаллий ўғит ишлатдилар.

Колхозда кузда шўдорланган ва қишда шўр ювилиб, сўғурилган ерларга бораюлаш олдидан ҳар гектарига 7-8 тоннадан маҳаллий ўғит солиш таърибига қилиб кўрилади. Бу усул биринчи марта Шарофат Баракаева бошлиқ бригадада қўллангани эди, яхши натижа берган, бошқа бригадаларга ҳам кўчирилди.

Боранлаш олдидан солинадиган маҳаллий ўғитнинг бир қисми қўй қийи бўлиб, қиш ичи маҳсулс гўнхоналарда чиритилади. Ерга солиш олдидан унга оз миқдорда фосфорли ўғит аралаштирилади. Ўғитланган карталар кетма-кет бораюлаш қилинади, айрим участкалар чизелланади. Бу усулнинг афзаллигини ўртоқ Шарофат Баракаева таъкидлаб бундай дейди:

— Экин олдидан солинган маҳаллий ўғит, биринчилан, ерда қиш бўйи тўпланган намнинг

янада узоқ вақт сақланишига ёрдам бера, иккинчидан, ернинг устки қатламиде иссиқлик даражасини оширади. Тупроқ иссиқ оқасида ерга тушган чигит тез жонланади, хатосиз кўкариб чиқади. Бизнинг ҳамма ерда чигитни барвақт текис ундириб олиб, гўзани ҳаммадан олдин ривожлантиришимизнинг сабаби ҳам шундир.

Колхозда янгалаш ва қатор ораларини дастлабки юмшатиш гўзани биринчи озиклантириш билан қўшиб олиб берилади. Ушбу ва ҳосил олиш даврида гўзага маҳаллий ўғит билан минерал ўғит аралашмаси машинада солинади. 1961 йили гўза уч ярим марта, Шарофат Баракаева бригадасида ва Теша Жумаев бошлиқ звенода тўрт марта озиклантирилди.

Колхозчилар ерга маҳаллий ўғитни мумкин қадар кўпроқ солишдан ташқари, гўза парваришининг муҳим агротехника тадбирларини изчиллик билан амалга оширадилар. Бунда сўғуришга катта эътибор берилади.

Колхоз бу йил ҳам ҳар йилдагидек етиштирилган пахта ҳосилининг асосий қисмини сентябрь ва октябр ойидаёқ териб олиб, йиллик пиланини КПСС тарихий XXII съезди очилиш олдига — 7 октябрда бажарди. 1285 гектар ернинг ҳар гектаридан ҳозиргача пиланида 32 центнер ўғитга 35 центнердан зиёдроқ пахта топирилди. Теша Жумаев бошлиқ комсомол-ёшлар звеноси 32 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 101 центнердан пахта берди. 122 гектар ерда пахта етиштирилган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шарофат Баракаева бошлиқ бригаданинг ҳар гектар ердан олган ҳосили 73 центнерга етди. Бу бригада пахта тайёрлаш пиланини 227 процентга етказди.

Етти йилликнинг учинчи йилида ҳам кўп, ҳам арзон пахта етиштириш юзасидан катта ишлар олиб борилади. Экинча, гўза қатор ораларини ишлатишда агротехниканинг прогрессив усуллари янада кенгроқ жорий этилади. Анча майдонда чигит уларга аниқ миқдорда уруғ ташлайдиган селалар билан, яримдан кўп майдонга квадрат-улаб экилади. Қолган участкаларнинг гўзаси машина билан қўндалангига қирқилди. 1190 гектар ердаги гўза қатор оралари кетмонсиз, фақат машиналар билан икки томонлама ишланади.

Авезмурод Чориев ва Теша Жумаев ўртоқлар бошлиқ звенолар бир центнер пахта етиштиришга ўтган йилдагидан икки баравар кам меҳнат ва мабдал сарфладилар. Юз центнерчи Теша Жумаев звеносида бир центнер пахтанинг таннарихи 6 сўмга тушди. Ўртоқ Ш. Баракаева бошлиқ бригада бир центнер пахта етиштиришга 8 сўм сарфлади. Гўзанинг бир қисмини машина билан чеканка қилган, маҳаллий ўғитдан кўпроқ фойдаланиб, минерал ўғитни кам ишлатган, ҳосилнинг анча қисмини машинада териб олган, ҳосилни кўпроқ қоп-қанораси ташинган Ж. Вурхонова, Х. Ҳасанов, Р. Исмаилов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда пахтанинг таннарихи пиланида белгиланганидан 25-30 процент камайди. Шундай қилиб, колхоз бўйича бир центнер пахтага ишлаб чиқариш пиланида кўрсатилган 13 сўм 60 ти-йин ўғитга ўртача 10 сўм харажат қилинади. Ҳолбуки ўтган йили 19 сўм 80 ти-йин сарф қилинган эди.

Жонажон Коммунист партиясининг XXII съезиде — коммунизм қурувчилар съезидега меҳнатда чиниққан, пахтачиларни ривожлантиришга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келатган Шарофат Баракаева ҳам делегат бўлиб қатнашди. У Москвадан қайтиб келган колхозчиларга съезддан олган таассуротини эфр ҳаяжон билан айтиб берди.

ТЕША ЖУМАЕВ

323,2 тонна — Теша Жумаев звеноси етиштирган бу пахтадан қуйидаги маҳсулотлар олинади:

781. 660
27. 778
72. 998
4. 845
11. 305
25. 840

метр газлама,
килограмм пахта мойи,
килограмм кунжара,
килограмм кир совун,
килограмм момик,
килограмм чигит.

ичида колхозда пахта ҳосилини гектар бошига камиде 50 центнерга етказиш, ҳайдаланган ҳар юз гектар ер ҳисобига 75 центнердан, қолган ерларнинг ҳар юз гектари ҳисобига 16 центнердан гўшт етиштириш кераклиги таъкидланди.

Етти йилликнинг учинчи йилини яхши кўрсаткичлар билан якунлаган октябрчилар шонли партиясининг XXII съезиде қарорларидан руҳланган ҳолда келгуси йилининг ҳосилига муваффақият аман эратинишга киришдилар. Шу кунларда далада иш қонвейер усулда кетаётди. Тракторлар икки сменада ишлайоти. Ҳосил олинган карталар гўзапоядан тозаланиб, кетидан тракторлар билан 32-35 сантиметр чуқурликда шўдор қилинмоқда. Янги ер очилди.

«Октябрь» колхозини Бухоро областиде эмас, республикамизда машаъл хўжаликлардан бири. Колхоз хўжаликни ҳар тарафлама ривожлантириш, пахта ҳосилини тинмай оширишда равои йўлга тушиб олгани, унинг бой таърибаси, колхоз раҳбарларининг ташиқлотчилик қобилияти бошқа хўжаликлар учун ибратдир.

Л. ЭРГАШЕВ,

«Қизил Ўзбекистон» мухбири,
Қорақўл районидаги «Октябрь» колхозини.

(Боши иккинчи бетда)

ди. Шу билан кенгаш ўз ишнини та
момлади (ЎзТАГ).

Редактор З. И. ЕСЕНБОВ.

Востона» ва «Ўзбекистон Сурх»
маҳонаси. Тошнент шҳри
Намр. В. 270.